N°. 720. # DE GRONDWET. 1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

DONDERDAG 20 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.0[illegible]
Voor elken regel meer. . . . . » 0.[illegible]
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

BERIGT.

De Ondergeteekende, drukker en uitgever van het dagblad »de Grondwet«, heeft de eer bij deze kennis te geven, dat hij met ult°. September e. k. ophoudt, gezegde betrekkingen aan die courant te vervullen, weshalve hij verzoekt na dien tijd geene brieven, dit Blad betreffende, onder zijn adres toe te zenden.

's Gravenhage, 19 September 1855. **C. H. SUSAN, Jr.**

De verkiezing voor de Tweede Kamer te 's Hage.

Zal de residentie morgen, voor het gansche land, het getuigenis afleggen, dat de meerderheid harer kiezers toegedaan is het anti-revolutionnaire stelsel, dat is: *de teruggang in het politieke, het doodende in handel en nijverheid, de overheersching in het godsdienstige, de onverdraagzaamheid* en *de dwang in gewetenszaken?* Zal de residentie, door den heer GROEN te verkiezen, een nieuwen twistappel werpen in de zaal der Vertegenwoordiging; eene nieuwe belemmering brengen in den gang der werkzaamheden; op nieuw aanleiding geven, dat de tijd met *praten* worde versleten, met achterstelling van de stoffelijke belangen des Vaderlands?

Wij kunnen, wij mogen het niet gelooven. Wij kunnen, noch mogen aannemen, dat de meerderheid der 's Gravenhaagsche kiezers tot Vertegenwoordiger zal kiezen een man, die, hoe uitnemend zijne bekwaamheden ook zijn, hoe veel achting zijn persoonlijk karakter ook verdiene, een vorigen staat van zaken terug verlangt; die de verdediger is van gilden en standen; die steeds geijverd heeft tegen elke ontwikkeling van de politieke regten des Volks in de Grondwet nedergelegd; die altijd zich verzet heeft tegen elke verligting van 's Volks lasten; die, eindelijk, in strijd met de Grondwet, eene heerschende Kerk terug eischt, en daarom bijvb. durft beweren, dat de bekleeding van een ambt door een Israëliet slechts geduld mag worden als eene exceptie of eene anomalie.

Wij kunnen, noch mogen aannemen, dat 's Gravenhage kiezen zal een man, wiens eenige politiek is: *oppositie;* die alleen door de toepassing van het »verdeel en heersch«, voor zijne partij tijd, voor zijne reactionnaire beginselen voordeel tracht te winnen. Een man, die onder *elk* Bewind opposant, slechts zijne uitstekende bekwaamheden in het Parlement gebruikt, om te ondermijnen, tegen te werken en af te breken; die nooit eene enkele poging heeft beproefd om op te bouwen, die dan ook zelf erkent heeft wel te kunnen *critiseren*, maar niet *te handelen* (1).

Wilt gij, kiezers, dat alles eerst worde genivelleerd, om daarna in te rigten, met de *Dordtsche regelen* tot grondslag, naar den eisch van *alle bijzondere belangen;* wilt gij dat *alles* worde opgeredderd, om dan naar den eisch van het anti-revolutionnair regt over de aanstaande inrigting *te hooren praten* en *geestigheden* te hooren zeggen: welnu, buigt u dan neder voor den heer GROEN en kiest hem op nieuw.

Maar verlangt gij een man, die de zaken uit een practisch oogpunt beschouwt: die geen oppositie maakt tegen iedereen en tegen alles; die ook niet — zoo als de heer GROEN — vóór praten en tegen stemmen, of tegen praten en vóór stemmen zal; die met *gerustheid* den eed op de Grondwet *kan* afleggen, omdat hij onze staatsinstellingen verdedigen en niet *omverwerpen* wil; die een ijveraar is voor de vrijheid van handel en nijverheid; voorstander van eene bedaarde en verstandige hervorming van ons belastingstelsel: vestigt dan uwe keuze op den heer GEVERS DEIJNOOT. Dan zult gij een man hebben, die den tijd niet met ijdel praten over hoogere politiek zal verslijten; maar al zijne krachten zal aanwenden, opdat de werkzaamheden der Kamer *werkelijk* nut, *wezentlijke* resultaten voor het Vaderland opleveren.

Vreemd is dan ook de rol, die *de Nieuwsbode* bij deze verkiezing speelt.

Het blad spreekt den banvloek uit over die vertegenwoordigers, die door lange redevoeringen over ijdele theoriën den gang der zaken belemmeren..... en het beveelt den heer GROEN aan, die zich juist door soortgelijk gedrag altijd heeft onderscheiden.

Het verklaart *liberaal* te zijn en de grondwettige instellingen te willen handhaven . . . en het strijdt voor een man, wier geheele politieke loopbaan bewijst, dat hij slechts met leede oogen de bestaande orde van zaken aanziet!

Het keurt de candidatuur af van een ander, op grond dat men niet weten zou wat deze wil; en ijvert voor den heer GROEN, die zelf nooit een antwoord heeft kunnen geven op de vraag: »wat hebt gij, of uwe partij ooit tot stand gebragt?«

Wij vertrouwen dan ook, dat juist die vreemde rol, door *de Nieuwsbode* gespeeld, den kiezers zal doen inzien, langs *welke wegen* men op nieuw het hoofd der, voor de belangen des Vaderlands gevaarlijke, anti-revolutionnaire partij wil in de Kamer brengen; juist de overtuiging zal versterken, dat men alléén door drogredenen, door de waarheid te loochenen, een candidaat kan aanbevelen, die door een *constitutionneel blad*, te goeder trouw niet *kan*, niet *mag* worden aanbevolen.

Met aandrang verzoeken wij de kiezers hunne stem uit te brengen op:

Jhr. Mr. W. T. Gevers Deijnoot.

(1) Zie Mr. GROEN VAN PRINSTERER, Grondwets-herziening en Eensgezindheid, bl. 179.

Wie staat niet verbaasd, die de redenen hoort, welke in den Gemeenteraad der residentie zijn aangevoerd tegen de afschaffing of gedeeltelijke vermindering der plaatselijke belasting op het gemaal? Wèl mogten zij door den spreker zelven *paradoxen* worden genoemd. »Hij had de overtuiging, dat de mingegoede standen »hier ter stede sedert 1828, toen de Spaarkas in wer»king trad, nog nimmer zulk duur brood zullen gegeten »hebben, als zij eten zullen, *wanneer het gemaal wordt* »*afgeschaft.*«

Zeker als met 1857 het hooi *op* en de koe *dood* is, m. a. w. als de Spaarkas uitgeput zal zijn, dan zal bij *denzelfden* stand der graanprijzen, als de belasting *dezelfde* blijft, het brood *in prijs aanmerkelijk stijgen.*

Wij vergeten het niet, »dat de accijns niet zelden »grootendeels, ja geheel gedragen wordt door de »Spaarkas.« Maar zou de heer DE JONGE er wel aan gedacht hebben, dat waar niet bijkomt, maar wel afgaat, aan het einde de rekening gevonden wordt, die met *nihil* sluit?

»Zeker is het, dat, dank zij de Spaarkas, hier ter »stede sedert 1828 nimmer duurder brood gegeten is »dan 33 cents het pond gebuild, 27 cents het pond »ongebuild tarwebrood en 15 cents het pond rogge»brood.« Geen wonder, dat die toestand benijdenswaardig is voor de bewoners der omliggende gemeenten, die gaarne het brood uit de residentie tot hun verbruik begeerden, omdat het, als de uitvoer maar gelukte, vrij van Rijksaccijns werd verkregen.

En waarom zou de uitvoer niet gelukken? Is er dan op de uitvoer gelijk op den invoer straf bedreigd? Wel beschouwd zou het omgekeerde moeten plaats hebben; want het verbruik der voortbrengselen van andere gemeenten wordt niet hooger belast, dan dat der eigene voortbrengselen van de gemeente. Het brood van buiten ingevoerd kost naar denzelfden maatstaf 35 cents het pond gebuild tarwebrood; bij den invoer zal men $2\frac{1}{10}$ cts. (3 cts.) aan plaatselijke belasting moeten betalen; alzoo kost het brood 38 cents, waarvoor men in den Haag aan de broodverbruikers niet meer dan 33 cents in rekening bragt. Is daarin nu geen strijd te vinden met art. 142 der Grondwet of art. 248 der Gemeentewet?

Uit het Verslag van het verhandelde op de Algemeene Vergadering der Nederlandsche Gustaaf-Adolf-Vereeniging, den 2 Augustus jl. te Leijden gehouden, ontleenen wij de volgende opmerkelijke bijzonderheid:

Het Hoofdbestuur meende, »dat de Nederlandsche »G.-A.-V. hare ondersteuning voor als nog niet behoorde »uit te strekken tot scholen, in Nederland aanwezig; »omdat bij ons te lande in de behoeften der openbare »scholen van Staatswege wordt voorzien, en wij door »ondersteuning van *gezindheidsscholen* een beginsel zou»den huldigen, waarvan de consequente toepassing, »vooral bij onze nog zeer beperkte middelen, weldra »alle onze krachten zou uitputten, en zelfs het bestaan »onzer Vereeniging op het spel zou zetten.«

Nadat door den Voorzitter het vraagstuk nopens het al of niet *ondersteunen van het bijzonder school-onderwijs in Nederland* in korte trekken toegelicht en als prae-advies van het Hoofd-Bestuur voorgesteld was: »dat de Vergadering moge goedvinden te bepalen, dat »de ondersteuning voor schoollokalen en schoolonder»wijs, in art. 3 der Statuten uitgedrukt, wèl op het »buitenland, maar voorloopig niet op Nederland van toe»passing zal zijn;« werd *met meerderheid van stemmen* besloten: »dat de Vergadering zich wel *voor dit jaar* »met de strekking van het prae-advies van het Hoofd»Bestuur vereenigt, maar dat zij aangaande dit onder»werp voor de toekomst geene bepaling wenscht ge»maakt te zien, vóór dat die zaak ter eerstvolgende »vergadering nogmaals zal zijn ter sprake gebragt, en »dat het Hoofd-Bestuur zal worden uitgenoodigd om »dit vraagstuk aan een bepaald onderzoek te onder»werpen, en daarover in gemelde Vergadering rapport »uit te brengen.«

Ten gevolge van *dit* besluit zal de school te Maasbommel en Alphen dit jaar geene ondersteuning erlangen; terwijl nader blijkt, dat het genootschap *Unitas* op zich genomen heeft in de zaak van Maasbommel en Alphen te voorzien.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Sedert geruimen tijd konden de nieuws-venters ter Parijsche beurs hun hartelust niet botvieren. Dat hinderde hun. Zij besloten daaraan een einde te maken, maar zij wilden voor hun rentrée en scène iets dat overal opspraak zou uitlokken. Zij hebben uit dien hoofde aangekondigd 1o. het overlijden van den Koning van Pruissen; 2o. het nemen van het noorder-fort van Sebastopol; 3o. de overgave van generaal Liprandi, die door de geallierde troepen op het open veld omsingeld met 20,000 man de wapenen zou hebben nederlegd.

Drie nieuwstijdingen, *drie* logens!

Niet een der drie berigten heeft eenigen schijn of schaduw van waarheid.

Maar er waren toch goedgeloovigen ter Parijsche beurze. Zij hebben dit kunstig zamengeflansd stel nieuwstijdingen met gretigheid ontvangen en onder den indruk daarvan stegen de 3 pCt. een oogenblik later bijna een franc, kort voor het sluiten der beurs.

Het is ligt te begrijpen, dat wij niet langer zullen blijven stilstaan bij die grove canards. Gaan wij dus van de schijntot de onvervalschte zuivere waarheid over: van het verdichtsel tot de wezenlijkheid.

In eene telegraphische depêche uit Berlijn, dd. 17 September, wordt gemeld:

De Russische *Invalide* van 11 dezer berigt:

Bij Keizerlijke dagorder wordt aan de armee de val van Sebastopol aangekondigd. De Keizer zegt daarin tevens dank aan de dappere verdedigers, wier namen eeuwig onvergetelijk zullen zijn, even als die der helden van Paltawa en Borodino.

In eene telegraphische depêche uit dezelfde stad, maar van een dag later, wordt berigt:

Prins Gortschakoff meldt, dat tot in den avond van 15 dezer, niets nieuws in de Krim is voorgevallen.

Uit Kopenhagen wordt, dd. 17 September, gemeld: De leden van het in 1854 afgezette kabinet, als beschuldigd van hoog verraad, zullen den 19den voor het opperste geregtshof verschijnen.

De *Post Zeit.* deelt den korten inhoud van twee circulaires van graaf Nesselrode aan de Russische legatien in Duitschland mede; en herinnert tevens aan eene derde, die van den 16 Junij aan prins Gortschakoff.

Deze stukken van de kanselarij van St. Petersburg uitgaande, hoezeer derzelver dagteekening niet wordt aangewezen in het overzigt, dat hen doet kennen, zijn natuurlijk van vroegere dagteekening dan de val van Sebastopol en hebben dus slechts eene betrekkelijke belangwekkendheid. Beide behandelen hoofdzakelijk het vast besluit van Rusland om tot op het laatste oogenblik weêrstand te bieden.

Het zou echter ten onregte zijn daaruit te besluiten, dat alle hoop op vrede geheel verloren zou zijn, daar Rusland bij monde van zijn kanselier in een ander document verklaard heeft den vrede niet ongunstig gezind te zijn, voor zoo verre de voorstellen daartoe met zijne eer overeen te brengen zijn. In weerwil van alle anders luidende berigten verneemt men, dat de Keizer van Oostenrijk genegen zou zijn, zijn werk van interventie tusschen de oorlogvoerende mogendheden te hervatten. Wij wenschen het beste voor het welgelukken dier zoo edele pogingen, ofschoon een gunstige uitslag ons ver verwijderd en zeer onzeker toeschijnt.

Sedert veertien dagen is te Parijs sprake van eene nieuwe leening, welke Oostenrijk op het punt zou staan te sluiten. Het zou om deze leening zijn, dat de heer Pereire naar Weenen is vertrokken. Het bedrag van die leening wordt geraamd op 250 à 300 millioen fl.

Te Parijs even als te Madrid houdt men zich bezig met de mogelijkheid eener offensieve en defensieve alliantie tusschen de Westersche Mogendheden en Spanje. Zie hier wat deswege een paar dagen geleden uit Madrid werd gemeld: de alliantie is een vastgesteld plan bij de Spaansche Ministers, en zij zullen deze quaestie in de Cortes brengen onmiddelijk na hare bijeenkomst in de volgende maand.

Maar de afgevaardigden, in navolging van de drukpers, schijnen niet even genegen als de regering te zijn tot het aangaan dier alliantie, en daar de laatste vast beraden is om hare meening te doen zegepralen, zoo zou het niet te verwonderen zijn, indien deze zaak het point de depart van belangrijke gebeurtenissen in het Iberisch Schiereiland werd.

De *Gazette de Madrid* van 13 September deelt het reglement mede der nieuwe organisatie van het paleis der Koningin van Spanje: een reglement met de redactie waarvan de heer Zabala, minister van buitenlandsche zaken, was belast. Volgens de vastgestelde bepalingen zal er aan het hoofd der binnenlandsche dienst een grootmeester van het Koninklijk huis en eene eerste dame intendante zijn, beide door de Koningin te benoemen, op voorstel van den raad van ministers. Een ander reglement organiseert het huis des Konings met militaire hoofden. De telegraaf, welke deze berigten overbrengt, deelt deswege geene meer uitvoerige bijzonderheden mede.

Volgens berigten uit Turin zou de reis van Koning Victor-Emmanuel, die naar men zeide, dezer dagen te Parijs verwacht werd, niet vóór half October plaats hebben.

De *Univers* berigt, dat volgens de laatste uit Rome ontvangen tijdingen het consistorie, dat den 17 September zou plaats hebben, bepaald is uitgesteld tot den 27. De vier Fransche bisschoppen onlangs benoemd voor de zetels van Laval, Nimes, Mans en Rhodez zullen in dat consistorie gepreconiseerd worden, hetwelk, gelijk men weet, zich ook zal hebben bezig te houden met de aangelegenheden van Spanje en Zwitserland.

De Paus zal daarin zijn antwoord op het memorandum van het kabinet van Madrid proclameren.

Het bevestigt zich, dat twee Engelsche oorlogschepen naar Napels vertrokken zijn en door nog vijf of zes andere gevolgd zullen worden. Sir Temple, een broeder van lord Palmerston, heeft in last, den Koning eene nota in den vorm van een ultimatum aan te bieden.

Het is niet onopgemerkt gebleven, dat aan den generaal Percey, den tegenwoordigen kommandant van het Engelsch-Italiaansch legioen, een Napelsche uitgewekene, de kolonel Ribetti, een der medgezellen van de gebroeders Bandiera, tot adjudant is toegevoegd.

De *Pacific* heeft berigten aangebragt uit New-York van den 5en Sept. Daarmede verneemt men, dat de aanwervingen voor het Engelsch vreemden-legioen voortduren. In weerwil dat daarvoor reeds 250,000 pd. st. waren uitgegeven, had men slechts 600 man aangeworven.

Een nieuw staatkundig genootschap, dat alleen te New-York 6000 leden telt, was onder de benaming van de Tempeheren opgerigt, met het doel om de operatien der Know-Nothings na te gaan.

Eene telegrafische depêche uit Baltimore van den 4 dezer, was te New-York aangekomen, volgens welke de gele koorts te Norfolk verschrikkelijke verwoestingen aanrigtte, en vele lieden zich uit de stad verwijderd en een verzoekschrift aan de president der republiek hebben gezonden, om vergunning, voor het overig gedeelte der inwoners, om fort Monroe als toevlugtsoord in te ruimen.

Uit Havanna wordt gemeld dd. 28 Aug., dat Santa-Anna den 24en aldaar was aangekomen en dat hij den 26en zich met zijne familie naar Carracas had begeven.

Er zijn tijdingen ontvangen van de Kaap de Goede Hoop, loopende tot 5 Julij, die echter niets belangrijks behelzen. De dagbladen zeggen algemeen, dat de staat van zaken gunstig is; zoodat overal een verbeterde toestand opgemerkt wordt.

FRANSCHE POST.

Den 17 dezer heeft de Keizer de leden van het congres van internationale statistiek ontvangen. Van half een ure af waren zij ten getale van meer dan twee honderd in de zaal der maarschalken. Op uitnoodiging van den Minister van koophandel, landbouw en openbare werken, vormden de leden van het congres een cirkel, den geheelen omtrek der zaal omvattende. Ten kwart over een ure kondigde een deurwaarder aan: de Keizer! en Z. M. trad de zaal binnen, voorafgegaan van den opperkamerheer, den graaf de Bassano, en vergezeld van een zijner adjudanten en een ordonnans-officier. De Keizer was in groot uniform, met het Grootkruis van het Legioen van Eer. Z. M. ging de zaal rond en onderhield zich op zeer minzame wijze met ieder der officiële afgevaardigden en een groot aantal leden van het congres, welke hem door den Minister van koophandel en openbare werken werden voorgesteld. Diegenen der leden van het congres, welke den Minister niet bekend waren — allen te kennen was onmogelijk — werden Z. M. aangewezen door den heer Legoyt, hoofd van het statistiek bureau van Frankrijk en secretaris van het congres.

De algemeene kreet van « Leve de Keizer! », waarmede Z. M. bij zijne aankomst in de zaal der maarschalken begroet werd, deed zich andermaal hooren, toen Z. M. naar zijne vertrekken terugkeerde.

Des avonds bood de minister van openbare werken den afgevaardigden een groot diner aan, alsmede aan een groot aantal andere leden van het Congres.

— De brand van Sebastopel door de Russen, heeft alle herinneringen der groote opofferingen van Moskou in het leven geroepen; maar men vergeet van eene andere stad te spreken, in Rusland gelegen, insgelijks verbrand tijdens den veldtogt van 1812, de stad Smolensk.

Men heeft nimmer geweten, door wien die brand werd aangestoken; indien het 't resultaat was van houwitsers, kogels, enz., door den graaf Lobau in de plaats geworpen, waar hij nog dacht, dat de vijand tegenwoordig was, is het zeker, dat het vertrek der inwoners en der troepen de vrije werking der vlammen gemakkelijk maakte. Ons leger was er door getroffen. Het had de grandiose ijsselijkheden van Moskou nog niet gezien. De generaal de Segur beschrijft ze, deze rookende en bloedige puinhoopen overtrekkende met zijn krijgsmuzijk en zijn gewonen luister, zegepralend op die verlate ruïnen, die niets dan zich zelve tot getuigen van vorigen roem hadden: Een schouwspel zonder toeschouwers, eene overwinning bijna zonder vrucht, een bloedige roem, waarvan de rook, welke ons omringde en onze eenige overwinning scheen uit te maken, een maar al te getrouw zinnebeeld was.

De koppigheid der Russen bij een nederlaag kwam nog meer uit bij den slag aan de Moskowa:

De Fransche soldaten verwonderden zich zoo vele vijanden gedood te zien, een zoo groot aantal gewonden en zoo weinig krijgsgevangenen. De dooden toonden den moed der overwonnenen veel meer dan de zegepraal aan. »

Wat het cijfer der verliezen betreft: hoe belangrijk die thans ook zijn, de veldslagen van 1812 leveren eene droevige meerderheid op.

Wij betreuren twaalf generaals, die buiten gevecht gesteld werden. Bij de Moskowa werden drie-en-veertig generaals gedood of gewond. « Welk een rouwe te Parijs, voegt de geschiedschrijver er bij, welk eene zegepraal voor onze vijanden! Welk een gevaarlijk onderwerp tot nadenken voor Duitschland!

De veldtogt in de Krim heeft, God zij dank, niets dergelijks opgeleverd. »

BELGISCHE POST.

Ten gevolge van de rijzing der graanprijzen hebben cenige houders van bierhuizen te Brussel besloten den prijs van het bier eenigzins te verhoogen. Daar het bier sedert zeer langen tijd steeds tegen denzelfden prijs van 12 centimes voor de halve kan verkocht is geworden, heeft deze verhooging tot veel misnoegen aanleiding gegeven, hetwelk zich in den avond van eergisteren door zamenscholingen en het plegen van baldadigheid aan de bierhuizen geopenbaard heeft. De policie heeft tusschen beide moeten komen om de orde te herstellen, en, daar ook gisteren morgen zich beginselen van zamenscholing vertoonden, maatregelen tegen den avond genomen om de rust te handhaven. De Brusselsche *Indépendance* behelst te dier gelegenheid een vertoog, waarin aangetoond wordt hoeveel gunstiger ten aanzien van de prijzen der levensmiddelen de toestand is der Staten, waar het beginsel van vrijheid des handels gehuldigd wordt. Hier in Belgie, zegt het blad, zijn wij onverstandig genoeg geweest om de handelsvrijheid, wier weldaden elders op zoo hoogen prijs geschat worden, te wantrouwen; en nu dragen wij de straf daarvoor. Wij hebben den uitvoer der granen verboden en juist daardoor den invoer teruggehouden. Zoo hebben wij, gedurende de zeven eerste maanden van het jaar, in weerwil van den zeer hoogen prijs aan onze markten, slechts 44,404,000 kilogrammen tarwe en 11,312,000 kilogrammen rogge van buiten 's lands ontvangen, tegen 75,577,000 kil. tarwe en 23,883,000 kil. rogge in 1854. Dit verschil van 44 millioen kilogrammen wordt ter naauwernood opgewogen door het verschil, hetwelk zich in den uitvoer vertoont, waaruit blijkt dat het verbod van uitvoer den invoer belet heeft van eene gelijke hoeveelheid graan, als waarvan het den uitvoer heeft tegengehouden. Dit verbod heeft dus de hoeveelheid voedingsmiddelen ter beschikking van ons land niet vermeerderd, maar wel de handelsoperatien belemmerd of belet, en juist daardoor bijgedragen tot verhooging der prijzen op een tijdstip, waarop de bevolking het meeste behoefte aan lagere prijzen ondervond. Dit is eene nieuwe les voor onze voorstanders van verbodswetten, waarvoor ongelukkig het gansche land heeft moeten betalen. »

— Men leest in den Belgischen *Moniteur*:

« Sedert de in werking brenging van het tractaat, hetwelk den nadruk in Belgie van Fransche boekwerken verbiedt, is de toestand der boekdrukkerijen zeer ongunstig. Ten einde zooveel mogelijk voor de belangen van de werklieden, die in dezen tak van nijverheid hun bestaan vonden, te zorgen, heeft de minister van oorlog bij al de corpsen van het leger het gebruik van autographische persen verboden. »

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

Zitting van Woensdag, 19 September.

In deze zitting heeft de *Voorzitter* kennis gegeven, dat door de afdeelingen gekozen zijn:

1o. tot voorzitters de heeren: van Nispen van Pannerden, van der Oudermeulen, van Aijlva van Pallandt en van Swinderen;

2o. tot onder-voorzitters de heeren: Borski, van Goltstein van Oldenaller, van Bosch van Drakestein, en van Sasse van IJsselt; en

3o. tot leden der commissie tot het opstellen van een adres in antwoord op de troonrede de heeren: de Vos van Steenwijk, van der Oudermeulen, van Aijlva van Pallandt en van Eijsinga;

De Voorzitter geeft kennis, dat die commissie bereids met haar ontwerp gereed is; dat dit ontwerp reeds gedrukt en rondgedeeld is, en dat het thans naar de afdeelingen wordt verzonden, om daar te worden onderzocht.

De zitting wordt daarop geschorst tot des middags ten $3\frac{1}{2}$ ure.

Aan de orde was de benoeming van twee leden der huishoudelijke commissie. En worden als zoodanig herbenoemd de heeren van Nispen van Pannerden en van Beeck Vollenhoven.

De Voorzitter geeft kennis, dat de commissie voor het adres van antwoord met haar gewijzigd ontwerp gereed is; dat stuk zal worden gedrukt.

De Voorzitter stelt voor de discussien te bepalen op aanstaanden Vrijdag. Op voorstel van den heer van Swinderen wordt echter besloten dat stuk heden nog te doen ronddeelen en de discussien te bepalen op morgen ochtend ten elf ure. Dienovereenkomstig wordt besloten, en de zitting tot op dat tijdstip verdaagd.

's Gravenhage, 19 September.

Z. M. heeft aan Jhr. Mr. D. Hooft Jr., op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als militie-commissaris in het 1ste ressort der provincie Noordholland, onder dankbetuiging voor zijne bewezen langdurige en getrouwe diensten, en met vergunning om de uniform en de onderscheidingsteekenen voor die betrekking bepaald te blijven dragen.

Z. M. heeft benoemd tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Goes Mr. J. Cohen, advocaat te Assen.

Z. M. heeft benoemd: tot regter plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Amsterdam, Jhr. Mr. Cornelis Henrick Backer, thans plaatsvervangend kantonregter in het 2de kanton en advocaat te Amsterdam: en tot griffier bij het kantongeregt te IJsselstein, Mr. Cornelis Visser, thans burgemeester van en plaatsvervangend kantonregter te Schagen.

* De commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het aanbieden aan den Koning van eene lijst van drie candidaten voor het voorzitterschap dier Kamer, is heden bij Z. M. toegelaten, om zich van hare taak te kwijten.

* Z. M. de Koning heeft benoemd tot Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de heer Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest. Morgen ten 12 ure zal de Tweede Kamer eene zitting houden.

* Door burgemeester en wethouders is eene premie uitgeloofd van *f* 100 aan hen, die gedurende de maanden October en November aanstaande, het grootste getal rundvee (ossen en koeijen) ter markt zullen hebben gebragt en verkocht.

* De vereeniging: *Regt voor allen*, heeft tot candidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen, en beveelt als zoodanig aan: Jhr. Mr. W. T. Gevers Deijnoot, oud lid dier Kamer.

* De voorlezingen over toegepaste Natuurkunde, welke gedurende het aanstaande wintersaizoen door den heer J. R. F. Nievergeld in de maatschappij *Diligentia* zullen gehouden worden, beloven, naar het programma te oordeelen, zeer veel belangrijks. De kennis der Natuurkunde, in den tegenwoordigen tijd bijna onmisbaar voor iedereen, kan voor oningewijden niet gemakkelijk uit de bestaande handboeken worden aangeleerd; er is bepaalde studie voor noodig, waartoe niet een ieder de gelegenheid heeft. Bovendien zijn, bij het aanleeren dezer wetenschap, zelfs voor de eerste beginselen, proeven onmisbaar, en wie is in de gelegenheid die dadelijk te nemen? Wij vinden het daarom een gelukkig denkbeeld van den heer Nievergeld, dat hij niet zoo bepaald voorlezingen zal houden, dan wel proeven doen, en den noodigen uitleg daarvan geven. Een ieder, die belang stelt om met den tijd mede te gaan, moeten wij deze lezingen zeer aanbevelen.

* Men verneemt, dat onze stadgenoot, de heer A. A. Meysenheym Knipschaar, na veelvuldige proeven, een electro-magnetischen telegraaf heeft daargesteld, welke door

zijne eenvoudigheid boven andere zou uitmunten. Het geheel zou bestaan uit een koperen plaatje, waarop de letters van het alphabet zijn gegraveerd. Op dit plaatje behoeft men slechts even te tikken met een koperen stiftje om de verlangde letter op uren afstands over te brengen. Deze uitvinding zal zeker de belangstelling wekken van deskundigen, en, zoo zij proefhoudend wordt bevonden, aan de telegraphie groote voordeelen kunnen aanbieden.

(Dagbl. van 's Gravenhage.)

---

* Morgen ochtend en Maandag aanst. ten 8½ zullen het garnizoen van de residentie en het bataillon te Delft, zich in de Maliebaan vereenigen, om van daar, onder kommando van den kolonel Scheltus, naar de vlakte van Waalsdorp te marcheren, ten einde aldaar groote manoeuvres in het vuur uit te voeren. Vrijdag aanstaande zullen zij eene groote militaire wandeling houden.

---

* Het muzijk, dat gisteren door het muzijkcorps van het 4e regement dragonders in het Willemspark is uitgevoerd heeft even, als vroeger weder ten volle aan de verwachting beantwoord. Het werd met veel kracht en juistheid uitgevoerd; en wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat ook dit muzijkcorps den geheelen morgen de groote manoeuvres in Waalsdorp heeft medegemaakt, zoo verdient het des te meer eer voor de goede uitvoering. Een talrijk en aanzienlijk publiek bevond zich daar ter plaatse en gaf de duidelijkste blijken van groote tevredenheid. Men hoopt, dat het stedelijk bestuur nog meermalen dat corps aldaar zal laten hooren tot uitspanning zoo van ingezetenen als vreemdelingen, die zich in de residentie en te Scheveningen bevinden.

---

* In de residentie is aangekomen en aan het Hôtel de *Bellevue* afgestapt de heer Mariano Tharon, eerste kamerheer van H. M. de Koningin van Spanje, met gevolg, komende van Manilla.

---

* Den 29 Mei jl. is aan boord van het schip *Palembang* gezagvoerder kapitein Hoekstra, overleden de heer S. H. de Lange, geographisch ingenieur in Oost-Indie.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en de Minister van Finantien vermeenen in herinnering te moeten brengen, dat de Nederlandsche onderdanen, die, hetzij voor eigen rekening, hetzij voor die van een Nederlandsch huis, als fabrikanten en kooplieden, of als handelsreizigers van dezen, in Pruissen of de verdere Staten van het Tolverbond, waartoe thans ook behooren Hannover Oldenburg en Schaumburg-Lippe, rondreizen, om er aankoopen te doen voor de behoeften hunner nijverheid, en er bestellingen met of zonder monsters op te doen, doch zonder met koopwaren rond te venten, en die ter zake van dezen hunnen handel, in de vermindering van het patentregt wenschen te deelen, waarop zij volgens het tractaat, op den 31sten December 1851, tusschen Nederland, Pruissen en de verdere Staten van het Tolverbond gesloten, aanspraak kunnen maken tot dat einde verpligt zijn zich te voorzien van de daartoe vereischte verklaring, op hunne aanvraag, door den Burgemeester hunner gemeente af te geven.

Wij vernemen, dat de procureur-generaal bij het Prov Geregtshof in Zuid-Holland, Jhr. Mr. W. Junius van Hemert, zijn ontslag uit bovengenoemde betrekking heeft aangevraagd. *(N.)*

Men verneemt, dat door de Nederlandsche en Belgische gouvernementen, concessie is verleend aan de heeren Gadiot-Suermond en Co. tot het aanleggen van een spoorweg, van Maastricht naar Luik, op den regter Maas-oever.

Door den militairen strafregter is dezer dagen een vonnis gewezen, dat bij ons leger gelukkig nog al van zeldzamen aard is, waarbij de 1ste luitenant baron van H. van B., van het 6de regement infanterie, van zijnen graad is ontheven, wegens het eenige dagen achterblijven van verlof, zonder genoegzame redenen, welk feit als desertie is aangemerkt. Bij dat vonnis zijn evenwel mitigerende omstandigheden in aanmerking genomen.

Den 27sten Sept. zal van Harderwijk vertrekken om op den 29sten dier maand aan boord van het schip *Noord-Holland*, gezagvoerder F. C. Overeem, liggende in het Nieuwe Diep, betemd naar de West-Indie, over te gaan een detachement sterk 60 onder-officieren en manschappen, onder bevel van den kapt. Bonn, medegeleider de 2de luit. Römer Price.

Volgens een berigt van Z. M. consul te Zante heeft men op de Jonische eilanden in dit jaar, in vijf tot acht wijngaarden, op gootte schaal het zwavelpoeder, als middel tegen de druivenziekte, met gewenschten uitslag beproefd. Men strooide dat poeder driemaal op de vrucht, den eersten keer voor het opengaan der bloem, tegen half April, en de beide andere keeren telkens ongeveer eene maand na elkander: hiertoe werden kleine zijden zeven, en op plaatsen, wier ligging het gebruik daarvan niet toeliet, blaaspijpen gebezigd.

Door het gemeentebestuur van Amersfoort is den 17den Sept. uitdeeling gedaan van de ingekomen gelden ter zake van den watersnood. Het meerendeel der betrokken personen, tot de behoeftigen behoorende, ontvingen nagenoeg het geheele bedrag van de opgegevene schade.

VOORLOOPIG VERSLAG *omtrent den staat der voortbrengselen van den landbouw over* 1855, *in de provincie Gelderland.*

De opbrengst der tarwe is meer dan middelmatig geweest.

De berigten wegens de rogge zamengetrokken luiden: redelijk.

Door den watervloed ging veel wintergarst verloren; overigens zal de opbrengst vrij goed zijn.

Bijna allerwege staat de haver goed.

Er zijn vlak gelegen akkers, waar het zaad der boekweit is afgewaaid. Er zijn plaatsen, waar men de oogst uitstekend noemt. Elders is hij ook goed.

Er zijn veel erwten gewassen, hoewel de bloem in den bloeitijd veel regen had.

Paarden- en duivenboonen gelukken goed.

Witte en bruine boonen waren iets minder.

Van de aardappels kan gezegd worden dat de vroege weinig te wenschen overlieten. De ziekte bepaalde zich bij de late in den regel tot den stengel. Over het algemeen is de ziekte in den knol niet zoo erg als de verkoopers doen voorkomen. Veel aardappels worden er uitgepoot en door elkander was de opbrengst middelmatig.

Op het koolzaad valt niet te roemen. Veel van het uitgezaaide ging door den watervloed verloren.

De klaver is tamelijk gelukt.

Op de graslanden trof men door de overstrooming waterplanten aan, waar die anders niet groeijen. Overigens was de weiderij voldoende en was er gezond en genoeg voedsel.

De toestand van het vee is uitmuntend. De prijzen van het vette hoog, vooral door uitvoer, bijzonder naar Engeland. Het magere wordt veel afgezet, ten gevolge der duurte van hooi en koeken.

Boter en melk brengt veel op.

Paarden worden in menigte door de Franschen voor hooge prijzen opgekocht.

Er zijn meer peren dan appels. De boomgaarden werpen niet ruim af.

Het akkermaalshout werd niet door rupsen benadeeld en is, even als nieuw plantsoen, goed gegroeid.

De oogst der hoofdgewassen belooft vrij goede uitkomsten, zoodat de landbouwer reden heeft zich te verblijden.

Buiten de overstrooming, troffen geene bijzondere rampen zijne akkers.

Evenwel valt het niet te ontkennen, dat de veld landerijen, welke tot laat in het voorjaar onder water bleven, weinig of niet opbragten.

De tegenwoordige weêrsgesteldheid, welke gunstig is voor rijp worden en inzamelen, moet reden geven tot dankbaarheid.

De gemeenteraad te Wijk bij Duurstede heeft besloten de plaatselijke belasting op het gemaal af te schaffen.

Na ingewonnen berigten op de herhaalde klagten tegen de ondernemers W. Visscher, A. Visscher en A. Kiesbrink, te Zwolle, is hunne vergunning voor eene wagendienst tusschen Leeuwarden en Meppel en omgekeerd, bij beschikking van 19 September, ingetrokken, in te gaan met den derden October aanstaande.

Te Groningen is gisteren in de vergadering van de leden van het Instituut voor doofstommen tot hoofddirecteur gekozen de heer T. A. Romein.

Uit Meppel schrijft men ons van den 14 Sept.: »Onze beroemde botermarkt heeft gisteren eene bijzonderheid opgeleverd, die hier nimmer heeft plaats gevonden; de boter is namelijk eensklaps zoo in prijs gestegen, dat er gisteren op den weekmarktdag prijzen voor genoemd artikel zijn besteed geworden, zooals dit hier door al de vroegere dure tijden heen nog nooit heeft plaats gevonden; het ¼ vat boter, dat verleden week voor den reeds hoogen prijs van *f* 40 werd verkocht, daarvan was nu de prijs gestegen tot *f* 45; terwijl men zegt, dat er voor een enkel dergelijk vat zelfs *f* 46 is betaald; kostende als hoogste prijs de kluitboter het Ned. pond *f* 1.10 à *f* 1.15.

»Tevens waren vele andere ter markt gebragte producten zeer willig en vrij aanmerkelijk hooger in prijs dan op den vorigen marktdag. Voor deze plotselinge stijging der prijzen weet men geene oorzaak.

— Gisteren avond is hier in het logement *de Bontekoe* eene talrijke vergadering gehouden door alle handelaren, kooplieden, fabriekanten en verdere belanghebbenden, die daartoe door de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier waren uitgenoodigd, ten einde onderling te bespreken, wat er al gedaan kan worden in het algemeen belang van handel en nijverheid.

»Nadat daaromtrent het een en ander aangegeven en nader ontwikkeld was, heeft men aan de Kamer van Koophandel het verder nemen van meer bepaalde maatregelen dienaangaande opgedragen, die eerstdaags daartoe de noodige pogingen zal aanwenden.« *(U. G.)*

Men schrijft ons uit Borne:

»Bij de openbare teregtzitting van het Provinciaal Hof van Overijssel, op 13 dezer, droeg de Advocaat-generaal de bewering voor, dat de kerkhoven in Twenthe niet waren ingerigt volgens de wet, en dat de pastoor zich verzette op last der hooge geestelijkheid. De eerste bewering omtrent de kerkhoven is ten eenenmale bezijden de waarheid, wijl het juist te Twenthe is dat de kerkhoven beter in orde zijn, dan in eenig ander gedeelte van ons vaderland.

»Men is zulks hoofdzakelijk verschuldigd aan den ijver van den vroegeren aartspriester, alsmede aan de zorg der geestelijkheid, die steeds zich tot rigtsnoer stelt de bekrompenheid van andersdenkenden niet te kwetsen. Wat de tweede bewering van den Advocaat-generaal betreft, als zoude de pastoor handelen op last zijner geestelijke overheid, hieromtrent behoeft niets gezegd te worden, wijl de beschuldiger in gebreke is gebleven voor zijne aantijging een enkel bewijs bij te brengen.

»Na deze uit de lucht gegrepen beschuldigingen, trad de advokaat Ribbius voor het openbaar ministerie op en sprak twee uren lang, hetgeen niet weinigen vreeselijk verveelde. De advokaat Bloemen heeft met veel talent en ongemeene kracht, die rede stuk voor stuk ontzenuwd. Er was beweerd dat het de bedoeling der wet was om andersdenkenden voor ergernis of aanstoot te bewaren, doch Mr. Bloemen merkte hierbij aan, dat er nooit van ergernis of aanstoot iets was gehoord, en dat eerst twee jaren nadat de wet in werking was, sommige lieden begrepen hadden zich geërgerd te moeten houden en dat er geen wet ter wereld was, die hun de vrijheid daartoe kon betwisten. Het is echter die Grondwet, die de vrijheid van Godsdienst waarborgt, welke bovengenoemde lieden met hun voorgewende ergernis zoeken te niet te doen.

»Over het woord *besloten* was het Openbaar Ministerie schrikkelijk langdradig en verward. Alles werd daarbij over hoop gehaald en woordenboeken geraadpleegd. Men trachtte zelfs om door vergelijkingen het woord *besloten* zich duidelijk te maken, en kwam tot de conclusie dat een goed toegelakte brief, waarin men volstrekt geen kijkje kan nemen een besloten plaats was. De advokaat Bloemen heeft op een en ander geantwoord door hoofdzakelijk te wijzen op het spraakgebruik, en aangetoond hoe belagchelijk het was een toegelakte brief als het model eener besloten plaats aan te nemen. Want volgens dit model zou een besloten plaats alleen die ruimte kunnen genoemd worden, waarin volstrekt geen lichtstraal kan doordringen. Over de bekende circulaire van den Minister van Justitie vermeende hij niet te moeten spreken, als zijnde dit stuk van alle waarde ontbloot, en hij noemde het, gelijk het genoemd moet worden, »een eigen baksel des Ministers.«

»Reeds bij de teregtzitting te Almelo had men er vooral op gestaan om te weten, of de poort van het kerkhof tijdens de beaarding open had gestaan of was besloten geweest, en Mr. Bloemen had daarop ten antwoord gegeven dat zulks volstrekt niets ter zake deed, wijl godsdienstoefeningen altijd met geopende deuren moesten gehouden worden. Ook hier kwam men telkens met allerlei vragen op dit punt terug. Het is niet regt duidelijk met welke bedoeling men zulks deed. . . . . *(de Tijd.)*

Zaturdag jl. is de tweede zitting van het internationaal congres van statistiek, dat zijne eerste zitting in 1853 te Brussel had gehouden, gesloten. Deze bijeenkomst, in 1855, te Parijs, te middelen der algemeene geestdrift zoowel voor de tentoonstelling als ten gevolge der schitterende overwinningen buitenlands, — deze bijeenkomst, die alleen reeds eene belofte en waarborg is van vrede tusschen de natiën, zal diepe indrukken achterlaten. Zij was in meer dan één opzigt merkwaardig: door het aantal en de notabiliteit harer leden; door het belangrijke der uitgewerkte rapporten, hoewel noodzakelijk in haast, in den boezem der afdeelingen; eindelijk, door het belangwekkende der discussiën en de onverdeelde aandacht, die het congres aan verschillende redenaars heeft verleend. — Hooge lof wort toegezaaid aan de wijze, waarop de president, de Minister van openbare werken, de vergadering heeft geleid.

Na bij acclamatie warme dankbetuigingen te hebben gegerigt tot den Keizer, voor zijne uitstekende welwillendheid jegens het congres, hebben de leden der vergadering hun dank gebragt aan den president en de heeren leden van het bureau.

Het geheel der operatien van het congres, rapporten en redevoeringen, zal eerlang worden uitgegeven in een boekdeel door de zorg van den heer Legoyt, chef van het bureau der algemeene statistiek van Frankrijk aan het Ministerie van openbare werken. De lijst der leden van het congres, met aanwijzing der door hen uitgegeven geschriften en bepaaldelijk der werken, die zij aan het congres hebben geschonken, zal in dat werk worden opgenomen.

Vrijdag avond hebben de leden van het congres zich ten getale van ongeveer 150 in de salons van den heer Douix, restaurateur, vereenigd. — De heer Rouher, Minister van landbouw en koophandel, was bij dat banket tegenwoordig. — De heer baron Charles Dupin, vice-president van het congres, heeft bij die gelegenheid een toast uitgebragt op den Keizer; de heer Sveigaard (Noorwegen) heeft een toast gewijd aan den Minister van landbouw, handel en openbare werken, waarna de heer Rouher een toast heeft gebragt aan de wetenschap, die aldaar zulke uitstekende vertegenwoordigers telde. Na verscheidene andere toasten is de vergadering ten 10½ ure uiteengegaan.

Wij hebben de volgende berigten uit Curaçao tot den 18 Julij ontvangen.

»Den 7 Julij was de koloniale schroef-stoom-schoener *vice-admiraal Rijk*, kapt. Rusman, van St. Thomas, over Laguayra en Porto Cabello, te Curaçao teruggekomen, en was den 12 weder naar St. Thomas vertrokken, met de brievenzakken voor Europa. Op St. Thomas waren 1 machinist en eenige manschappen aan de gele koorts overleden. Bij de terugkomst in deze haven, heeft het grootste gedeelte van het scheepsvolk de dienst aan boord verlaten en is vervangen door matrozen van Z. M. oorlogschepen in deze haven en andere zeelieden.

»Den 25 Junij is Z. M. brik *Arend*, komm. Volmer Knollaert, naar Suriname vertrokken en den 10 Julij alhier teruggekomen. Den 3 Julij is van Suriname alhier ook teruggekomen Z. M. schoener de *Wesp*, komm. Sloos, als passagier de luit. Spencer, van het batt. jagers. De gouverneur van Suriname had met de schroef-stoomboot *Paramaribo*, den 5 Julij, Cajenne bezocht en was door den Franschen gouverneur Bonard met veel onderscheiding ontvangen. Na een verblijf van 7 dagen was hij terug gekeerd.« *(Bl. Ct.)*

Omtrent den oogst in Mecklenburg is het navolgende mede te deelen.

Van tarwe was de oogst, wat de hoeveelheid betreft, onder de gemiddelde te tellen; de qualiteit daarentegen, ofschoon eenigzins door roest aangetast, is over het algemeen goed; goede soort weegt 128 à 131 pond.

Rogge leverde insgelijks een niet ruim beschot op, namelijk ⅔ van een gewonen oogst, zoodat, al mogten ook eenige streken iets voor den uitvoer opleveren, andere plaatsen daarentegen meer dan anders voor eigen consumtie zullen behoeven. De hoedanigheid der rogge is, bij een gewigt van 122 à 124 pond, voldoende.

Erwten hebben een gemiddelden oogst geleverd, en zijn over het algemeen van eene goede hoedanigheid.

Gerst leverde dit jaar, van alle graansoorten, het gunstigste resultaat op, daar de jongste oogst dien van vorige jaren in hoeveelheid met ⅙ à ¼ overtrof. De qualiteit is goed, en het gewigt 105 à 113 pond.

Haver gaf een gewenschten oogst. Intusschen is er van deze graansoort, zoomede van wikken en boonen, zoo weinig gebouwd, dat daarvan niet voor den uitvoer beschikbaar zal blijven.

De aanbouw van oliezaden is in de laatste jaren in Mecklenburg zeer beperkt geworden, vermits zelfs de beste vooruitzigten, ten gevolge van den worm, vernietigd werden. Ook dit jaar hebben die zaden wederom een gering beschot opgeleverd en zal de opbrengst daarvan slechts voor plaatselijk verbruik voldoende zijn.

Aanvankelijk beloofden de aardappelen veel; in Augustus werd de plant door ziekte aangetast, doch daar de knollen meerendeels daarvan verschoond bleven, zoo mag men de hoop voeden, dat men in deze streken met een gemiddelden oogst zal begunstigd worden.

Klaver levert een voldoend resultaat; van de weiden daarentegen is veel minder te verwachten dan in het vorige jaar; evenzoo is het met het stroo.

De prijzen der granen waren in het begin der maand, in Mecklenburg te noteren, per Nederlandsch last, vrij aan boord, als volgt:

128/130 pond tarwe.	465 à 480 fl Ned. ct.
122/124 » rogge.	350 à 360 » » »
Witte erwten	265 à 290 » » »
106/108 pond gerst	210 à 220 » » »
Haver	150 à 165 » » »
Raapzaad	512 à 525 » » »
Koolzaad	500 à 505 » » »

De oude voorraad van granen is geheel opgeruimd, en de toevoeren van den nieuwen oogst zijn tot nu toe bijna niet noemenswaardig.

De handel van genoemde Hertogdommen was ten gevolge van den oorlog zeer gedrukt, en de vrachten, wegens de vele verzendingen met den spoorweg landwaarts, laag.

De toegestane vrachten waren in de zomermaanden als volgt:

naar Amsterdam, voor rogge 20 fl. met 10 pct.
» de Maas, 1 à 2 fl. hooger.
» Antwerpen, 22 fl. met 10 pct.
» Londen, Liverpool en Hull, 3 s. 6 d. per imp. qr. tarwe.
» de Oostkust van Engel. 3 s. per. qr. tarwe, ook 3 s. 3 d.
» de Westkust van Engeland 4 s. per qr. tarwe.

Volgens mededeeling van Zr. Ms. consul te Windau, in date 9 September jl. was, volgens de tot dusverre uit de omliggende streken ingekomen berigten, de oogst zeer onvoordeelig uitgevallen. De tarwe had wel is waar eene rijkelijke hoeveelheid opgeleverd, maar het graan was van een gebrekkige qualiteit, veelal roestig en brandpuntig en daarbij ligt in het gewigt, doorgaans van 116/117 pond. De opbrengst van rogge was zeer schaarsch en zelfs beneden een middelmatig gewas; daarbij was de qualiteit over het geheel zeer ligt. Van gerst was nog weinig binnengebragt: echter verwachtte men daarvan over het algemeen eene betere opbrengst.

Ten gevolge der ongunstige berigten omtrent den oogst hadden de prijzen eene aanmerkelijke rijzing ondervonden. De tarwe, die vóór den oogst voor 120 à 125 Z. R. werd gekocht, werd nu op 170 à 180 Z. R. gehouden. Rogge was van 90 à 96 Z. R. gerezen tot 125 à 192 Z. R. per last van 15 tschetwert.

Volgens nader berigt van Zr. Ms. consul-generaal te New-York moet bij de in ons no. 219 (*Staats-Ct.*) als uit die haven naar Nederland uitgeklaarde Nederlandsche schepen nog een vaartuig gevoegd worden, hetwelk in December uit Rotterdam aangekomen en in Februarij naar Amsterdam vertrokken is.

Blijkens eene van Zr. Ms. consul-generaal voor de Groothertogdommen Mecklenburg ontvangen opgave, is de haven van Wismar, gedurende de eerste helft van het loopende jaar, door 2 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden, waarvan 1 komende van Harlingen met dakpannen en 1 van Hartlepool met steenkolen, terwijl beide deze vaartuigen respectivelijk naar Amsterdam en de Maas met rogge vertrokken. Voorts vertrokken nog van Wismar naar Nederland 4 vreemde schepen, waarvan 3 met tarwe en 1 met rogge.

Te Rostock kwamen gedurende hetzelfde tijdvak 8 Nederlandsche schepen aan, en wel van Amsterdam 1 met koffij, suiker, kaas, ansjovisch en arak, van Antwerpen 4 met stukgoederen; van Emden 1 met dakpannen; van Hamburg 1 met tabak, en van Londen 1 met stukgoederen. Van deze vaartuigen vertrokken, naar Rotterdam 1 met rogge; naar Dantzig, Denemarken en Elseneur respectivelijk 1 in ballast; naar Antwerpen 2 met rogge; naar Pesth 1 met beenderen en naar Gode 1 met tarwe. Voorts kwam nog te Rostock 1 vreemd vaartuig uit Nederland aan, en vertrokken van daar naar dit Rijk 17 vreemde schepen, alle met rogge beladen.

Leijden, 18 September. Heden promoveerde alhier tot doctor in de regten de heer C. J. A. Heijdenrijck, geb. te Amsterdam, na openlijke verdediging van een Specimen philosophico politicum inaugurale: *de Civitatis nostrae erga Juventutis institutionem officus, secundum art.* 194 *Regl.* [illegible]

Leijden, 18 September. Zaturdag ll. overleed alhier de heer Jacobus Schuurmans Stekhoven, Hortulanus van den Akademie-tuin, na een langdurig en geduldig doorgestaan lijden van bijna anderhalf jaar, in den ouderdom van 63 jaren. Hij was gesproten uit een oud en bekend Hortulanus-geslacht, want een zijner voorouders was als zoodanig in dienst bij Keizer Joseph, te Weenen. De vader van den nu overleden Hortulanus Stekhoven (hoe kan een naam beter gekozen zijn voor het beroep ?) was wegens zijne kunde in de cultuur en in de eigenlijke botanische wetenschap te regt beroemd. Zijne geschriften over de vaderlandsche planten zijn, voor den tijd waarop hij schreef verdienstelijk. De Heer H. Schuurman Stekhoven (de vader) werd in 1819 Hortulanus. De zoon, tamelijk geoefend in oude en nieuwe talen en al wat tot eene beschaafde opvoeding behoort, ging, onder 's vaders toezigt, zich weldra aan dezelfde loopbaan wijden. Eerst als helper zijns vaders, later als tweeden Hortulanus werkzaam, maakte hij genoegzame vorderingen om hem te kunnen opvolgen. Onderscheidene buitenlandsche reizen werden tot vermeerdering zijner kennis en ondervinding en met goed gevolg ondernomen. Hij had eene veel omvattende kennis van planten. Hij beijverde zich om de geheele wetenschap in haren omvang te kennen en was een der ijverigste beoefenaars en bevorderaars van de studie der Vaderlandsche Flora. In het jaar 1839 heeft hij zijnen toen hoogbejaarden vader, bij zijn overlijden, opgevolgd als Hortulanus, en heeft tot vóór zijne ziekte aan den Akademie-tuin zijne beste krachten gewijd. De verdiensten van den overledene zijn naar waarde geschat, en, even als die van zijnen vader, door de geslachten Schuurmansia en Stekhovia in de wetenschap vereeuwigd. Hij was mede-arbeider aan onderscheidene tijdschriften over botanie en horticultuur. Zijn herbarium der Nederlandsche Flora is klassiek. Zijne verzameling van voorwerpen tot opheldering der vormleer is eenig in hare soort. Zijne uitgelezene boekerij getuigt van zijne liefde voor wetenschap. Binnen- en Buitenlandsche genootschappen voor botanie, tuinbouw en landbouw vereerden hem met het lidmaatschap. Hij was eere-lid van het Leijdsche Dep. der Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen.

Zijn dood geeft een klank van weemoed door onze stad, want hij was veler vriend en schier bij allen bekend. Zijn einde, dat hij zelf verkondigde, als spoedig ophanden, zag hij met gelatenheid naderen. Hij stierf in volle bewustzijn, na nog kort te voren zich zelven en zijne troostelooze vrouw en talrijk gezin aan Gods goedertierenheid te hebben aanbevolen. De vader der weduwen en weezen zij hen allen nabij. (*L. Ct.*)

Druten, 6 Sept. In de naburige gemeente Afferden had dezer dagen eene verrassende ontdekking plaats. Een boer, die eene vrouw had aangenomen om zijn vee te melken, moest al spoedig daarna gedurig bij zich zelven de opmerking maken, dat er sedert vrij wat minder melk dan naar gewoonte te huis kwam. Zonder nogtans eenig kwaad vermoeden te laten blijken en om des te spoediger achter de waarheid te komen, begeeft hij zich met de melkster naar het melkvee in de weide, en bemerkte nu, dat er weder aanmerkelijk meer melk was. Deze proef eenige malen hervattende, leidde tot dezelfde uitkomst, doch gaf den landman tevens de overtuiging, dat zijne gedienstige geest telkens een gedeelte van de melk verduisterd had. Maar hoe? Ook dit wilde hij weten. Tegen den melktijd had hij zich daartoe ongemerkt uit de voeten gemaakt en kort nabij de weide in een sloot verborgen. De meid kwam, melkte het vee en keerde zonder eenig oponthoud met den voorraad te huis, waar de boer haar tegelijk achterna kwam en ziet — alweder te min melk: Ook dit herhaalde zich eenige malen op dezelfde wijze tot dat de boer wien de zaak eindelijk moede werd, de vrouw, toen zij te huis kwam, plotseling aanklampte, onder getuigen onderzocht, en tot niet geringe verbazing der aanwezigen eene welgevulde kruik ontwaarde, die, onder het goed verborgen, op den buik aan een eind koord hing en welke, terwijl zij begon te melken, behendig in den emmer gehouden en in de eerste plaats volgemolken werd. Bij het opstaan vielen de kleederen dan van zelven weder over de kruik, die al bengelende binnen gesmokkeld en ter goeder ure geledigd werd. — Naar men verneemt zal de justitie in deze tusschen beiden treden. (*Arnh. Ct.*)

's Hertogenbosch, 17 Sept. Zondag ochtend kwam de brievenpost van Gorinchem over Heusden naar 's Bosch waarmede bijna alles uit Holland, Utrecht, Gelderland enz. naar hier verzonden wordt, op den gewonen tijd, des morgens 9 uur, niet aan. Het werd 10 en 11 uur, doch niemand zag dien post verschijnen. Aan overstrooming, ijsgang of iets dergelijks, waardoor de communicatie hier zoo vaak in den winter en het voorjaar belemmerd of gestremd wordt, viel niet te denken.

Men vermoedde dan zeker een ongeluk met de postkar of wel een brand op deze of gene dijk, door hetwelk het soms onmogelijk is heen te komen.

Tegen 12 uur echter komt de bedoelde postiljon aanrijden, en brengt de tijding mede, dat de postiljon, rijdende tusschen Dordrecht en Gorinchem, tusschen Zaturdag en Zondag nacht, naar men verneemt omtrent ten 3 uur, verdronken is. Het paard moet er ongedeerd zijn uitgekomen. Meerdere bijzonderheden weten wij niet, als alleen dat de plaats des ongeluks gevaarlijk zoude zijn, en dat de vrouw van dezen verdronken postiljon, eerder weduwe was van den vorigen postiljon, die op dezelfde plaats ook zou zijn verdronken. (*Arnh. Ct.*)

Ingezonden Stukken.

Over de candidatuur van den heer Mr. W. T. Gevers Deynoot.

De Haagsche *Nieuwsbode* van jl. Vrijdag geeft, in een zoogenaamd hoofd-artikel, zich eenigzins lucht over de vrees die haar schijnt te bekruipen voor bovengemelde candidatuur.

De *Bode* schijnt met bovengenoemden candidaat, door de kies-vergadering *Nederland* met algemeene stemmen voorgedragen, niet bekend te zijn; hoewel het zonderling is, dat men iemand beoordeelt dien men zelf niet kent. Voor zooveel noodig, willen wij den heer Gevers doen kennen. Z.Ed. is hier algemeen bekend als gematigd juist niet-volbloed liberaal; hij heeft veel voor Vaderland en Koning ten beste en dit heeft Z.Ed. o. a. ook getoond in 1830, toen hij als vrijwilliger bij het corps Jagers gediend en met dat corps als soldaat den veldtogt heeft medegemaakt.

Zijne staatkundige beginselen heeft hij doen kennen in de voormalige Tweede Kamer, waarin hij, benoemd zijnde tot lid der Commissie voor de Petitien als haar president optrad. Heeft de *Bode* lust tot onderzoek en wordt hij door geen partijzucht gedreven: hij leze dan nog eens na de beknopte zaakrijke rapporten door den heer Gevers in de vergaderingen uitgebragt en vergelijke die met de gerekte en niets beteekenende declamatien van den heer Groen, waarmede, ja veel tijd is verspild, maar waarvan de nuttige gevolgen voor Koning en Vaderland nog altoos te wachten zijn; en in dit opzigt vinden wij de keuze van den *Bode* dus niet gelukkig.

Wat de herkiezing van den heer Gevers te Rotterdam betreft: daaromtrent kan dienen, dat de heer Gevers Deynoot geen partijman is; en toen men nu bij de optreding van het tegenwoordig Ministerie, per se, tot eene partij scheen te *moeten* behooren, kon de man, wiens staatkundig beginsel het is vrije en gemoedelijke uitlegging der wet, aan geene *partij*, welke dan ook behagen. De heer Gevers hechtte zich aan art. 82 der Grondwet en wij houden ons overtuigd, dat hij zich thans ook daaraan zal vasthouden en dat ZEd., zonder last van of ruggespraak met die benoeming zal handelen.

Want hij is een man van onkreukbare trouw aan woord, eer en pligt. Als bijoorzaak werd de candidatuur van den heer Gevers alhier tegengewerkt naardien hij, als lid der schoolcommissie, ook in *die* betrekking handelde als een man van regtschapen karakter, waarvoor hij toen het ongenoegen der R. C. kiezers op zich laadde; maar hoe bekend dit ook was, hoezeer Z.Ed. dat ook onverdiend ondervond, niets was in staat hem den weg te doen verlaten, dien hem de wet en zijne overtuiging afbakende. Wat nu het gezegde van den *Bode* betreft, dat de heer Gevers uit spijt Rotterdam zoude hebben verlaten, wij willen dat beschouwen in de qualiteit van dat blad als *nieuws*; de gissing is overigens voor het minst gewaagd; misschien *onedel*, zeker *ongepast* in een blad, dat op de hoogte wil staan van hoogere politiek. Kiezers van 's Hage gij doet eene goede keuze in den waardigen Jonkheer Mr. W. T. Gevers Deynoot.

Rotterdam, 18 Sept. 1855. Eenige Kiezers.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag, 20 Sept. 7 ure.

LE DOMINO NOIR, opéra comique en 3 actes; musique de Mr. AUBER. LA FILLE TERRIBLE, vaudeville en un acte.

227ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen Hooge prijzen:

No. 8169 *f* 5000; — 1420 en 3809 *f* 1250; — 12028, 18176, 18280, 16549, 962 en 652 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 19 September 1855.

Nederland.	Pct.		Rusland.		
Ned. W. Schuld.	2½	63 11/16 3/4 11/16		Pct.	
Dito Certificat. .	3	76	*Hope* 1798/1816	5	101¾ 101
Dito Dito . .	4	93 9/16	Dito 1828/1829	5	100⅝
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	87½ 3/4 1/2
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	75½
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	5	
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild* .	2½		Dito 1854 . . .	5	80¾ 1⅛ 1
Frankrijk.			Inschr. Assig. .	6	
Obligatiën . . .	3		Certific. dito. .	6	57¾
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1¼	19⅜ 1/2	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3	38¼			
Dº Binnenl. s/m.	3	82⅛	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.			Metalliek . . .	5	62⅞ 63 1/16
Amort. Schuld.		4 13/16 15/16 7/8	Dito bet. Amst.	5	74 3/4 74
Portugal.			Dito Nation. .	5	67 5/16 1/2 3/8
Londen nieuwe.	3	40¼ 3/8 1/4	Dito 1847 . . .	2½	32 5/16
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	32 5/16

Philad., Bank-act. 1 9/16, 5/8; Mexic., te Lond. 3 pct. 20⅝, ¾; dito Onb. 20⅝, ¾; Gren., te Lond. p. st. 100. 2½ pct. 18; dito Uitg. 6¾; Ecuad. 3 5/16, ¾.

Hollandsche fondsen sluiten bij eenigen handel in Integr. en 4 pct. iets vaster; van vreemde effecten waren Oostenrijksche en Spaansche wederom meer aangeboden; Russen daarentegen schenen vaster de overige soorten leverden niets meldenswaardigs op.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.